

Skogsbruk i Hornslandets ekopark

- en inledande analys av sysselsättningseffekten i Hudiksvalls kommun

Sammanfattning

Hornslandets ekopark omfattar idag 2 500 hektar produktionsskog, som årligen ger 9 375 m³ skogsråvara. I detta underlag har drygt 40 procent av råvaran antagit bli sågtimmer och resten massaved. Det ger intäkter till Sveaskog på drygt 3,3 miljoner kronor per år.

Kostnaderna för plantering, röjning, gallring och slutavverkning uppgår till bortåt 1,3 miljoner kronor, vilket skapar 1,4 årsarbeten på Hornslandet. Men då plantering och röjning ofta utförs av utländsk arbetskraft, reduceras jobben i skogen till knappt ett lokalt årsarbete.

I nästa förädlingsled, till sågat virke, pappersmassa och kartong, i Iggesund skapas nästan fyra årsarbeten till. Därmed bidrar dagens skogsbruk på Hornslandets till totalt fem lokala jobb. Det ska vägas mot att en genomtänkt naturturism i en möjlig framtida nationalpark på Hornslandet på några års sikt åtminstone kan bidra med tio nya lokala årsarbeten. Sannolikt avsevärt mer.

Ekoparken Hornslandets storlek

Sveaskog anger ekoparkens storlek till 6 700 hektar, varav drygt 5 000 hektar är produktiv skogsmark. Uppgiften bekräftas i ekoparksplan och formellt avtal. En analys av avtalet visar att ekoparkens naturvårdsskogar (NO och NS) omfattar 2 124 hektar. För generell och förstärkt hänsyn i totalt 2 922 hektar produktionsskog avgår ytterligare 422 hektar.

Tillgänglig yta för traditionellt skogsbruk begränsas därför till 2 500 hektar.

Ekoparkens totala yta:	6 699 hektar
Avgår impediment:	1 653 hektar
Summa produktiv skogsmark:	5 046 hektar
NO-bestånd:	1 680 hektar
NS-bestånd:	444 hektar
Förstärkt och generell hänsyn:	422 hektar
Återstår för traditionellt skogsbruk:	2 500 hektar

Inget av Hornslandets fem naturreservat ingår i ekoparken. Dessa fem reservat tillför ytterligare 680 hektar på land, vilket innebär att en framtida nationalpark kan omfatta drygt 7 350 hektar plus eventuellt även närliggande öar som Bålsön.

Källor:

[Ekopark Hornslandet](#) (Sveaskogs presentationssida på nätet)

Storlek: Ca 6 700 ha, varav drygt 5 000 ha utgörs av produktiv skogsmark.

Ekoparksplan Hornslandet (Från augusti 2004)

Sidan 9.

"Ekopark Hornslandet är ett större sammanhängande skogsområde med stor biotopvariation om totalt 6 699 ha. Ägoslagsfördelningen är följande: Skogsmark 5 046 ha (75,3 %), småimpediment 101 ha, bergimpediment 957 ha, myrimpediment 400 ha, vatten 170 ha och s.k. övrig mark 25 ha."

"På Hornslandet finns fem naturreservat motsvarande ca 300 ha. Dessa förvaltas av Länsstyrelsen och ingår inte i ekoparken."

Ekoparksavtal för Ekopark Hornslandet (2005/1253)

- 1) Avtalet avser hela ekoparken, det vill säga det område och de avdelningar av fastigheterna Arnö 12:4, Arnö 12:7, Arnö 12:8 samt Arnö 12:9 i Hudiksvalls kommun som ryms inom grönskuggad markering på bifogade kartor, bilaga 1 och 1a. Avtalet omfattar en total areal om ca 6 699 hektar.

Produktion av skogsråvara i ekoparken

Utan en skogsbruksplan går det inte att i detalj fastställa ekoparkens produktion av råvara. Konsulterade skogsägare, tidigare virkesinköpare och experter med god lokalkännedom bekräftar rimligheten i en uppskattad volym på totalt 300 m³ per hektar utifrån en omloppstid på 80 år. En längre omloppstid på 100 år ger mer volym per hektar, men utslaget över hela omloppstiden lär skillnaden inte vara särskilt stor. Sveaskog har vid flera tillfällen önskat sänkt avverkningsålder för skogar i norra Sverige.

Med en omloppstid på 80 år kan 31,25 hektar slutavverkas och gallras årligen. Uttaget från gallringen har uppskattats till 50 m³ per hektar och volymen från slutavverkning till 250 m³ per hektar. Det vill säga totalt 300 m³ per hektar.

	Yta / år	Volym / ha	Skogsråvara totalt
Gallring:	31,25	50	1 562 m ³
Slutavverkning:	31,25	250	7 813 m ³
Summa skogsråvara per år:			9 375 m³

Skogsbrukets intäkter från Hornslandet

Slutavverkning och gallring av 31,25 hektar i Hornslandets ekopark ger en sammanlagd årlig intäkt på drygt 3,3 miljoner kronor årligen. Utan ingående kunskap om kvalitén på råvaran från Hornslandet går det inte att ange andelen sågtimmer respektive massaved. I tabellen nedan har skogsråvaran från gallring klassats som massaved, medan volymerna från slutavverkningen har fördelats lika mellan sågtimmer och massaved. Syftet med denna fördelning är främst att spegla antal arbetstillfällen i kommande förädlingsled.

	Volym m ³ per hektar	Areal per år	Total volym m ³	Volym m ³ fub	Pris	Total intäkt
Gallring:	50	31,25	1 563	1 297	358 SEK ¹	464 326 SEK
Slutavverkning:	250	15,62	3 905	3 241	358 SEK ¹	1 160 278 SEK
Slutavverkning:	250	15,62	3 905	3 241	529 SEK ²	1 714 489 SEK
Intäkter totalt:						3 339 093 SEK

Källor:

1. Barrmassaved: 358 kr/m³fub Virkesintäkter vid bilväg enligt [Skogsbrukets kostnader och intäkter 2019](#)
2. Tallsågtimmer: 529 kr/m³fub Virkesintäkter vid bilväg enligt [Skogsbrukets kostnader och intäkter 2019](#)

Skogsbrukets kostnader och arbetstillfällen på Hornslandet

Plantering, röjning, gallring och slutavverkning av 31,25 hektar i Hornslandets ekopark ger en total kostnad på nästan 1,3 miljoner kronor årligen. Av dessa är drygt 500 000 kronor löner, vilket skapar 1,4 årsarbeten i Hornslandets skogar. Drygt 40 procent av lönekostnaden utgörs av plantering och röjning, som ofta utförs av utländska gästarbetare. Dagens skogsbruk på Hornslandet torde därför bidra med mindre än ett lokalt årsarbete i Hudiksvalls kommun.

	Kostnad per hektar	Totalkostnad för 31,25 ha	Andel för lön i procent	Bruttolön per månad ⁴	Års- arbeten
Plantering:	7 143 SEK ¹	223 219 SEK	50 %	26 400 SEK	0,4
Röjning:	2 675 SEK ¹	83 594 SEK	75 %	26 400 SEK	0,2
Gallring:	9 950 SEK ²	310 938 SEK	37 %	34 320 SEK	0,3
Slutavverkning:	21 200 SEK ³	662 500 SEK	33 %	34 320 SEK	0,5
Kostnad totalt:	40 968 SEK	1 280 251 SEK	Årsarbeten på Hornslandet:		1,4

Källor:

1. Tabell 3. Skogsvårdskostnader på egen mark [Skogsbrukets kostnader och intäkter 2019](#)
2. Runt två tredjedelar av intäkterna uppskattas gå till maskinkostnader (skördare och skotare)
3. Drygt en femtedel av intäkterna uppskattas gå till maskinkostnader (skördare och skotare)
4. Bruttolön (20 000 respektive 26 000) innan skatt plus sociala avgifter

Skogsråvarans bidrag till lokala arbetstillfällen i Hudiksvall

På Iggesund Paperboards kartongbruk och Iggesunds sågverk arbetar 800 respektive 100 personer. I en [nyhetsartikel](#) från 2014 angavs att Iggesunds bruk ökar sin produktion av massa till 420 000 ton. Enligt personal på bruket slogs förra året (2020) rekord när 391 500 ton massa tillverkades. För att omvandla produktionen av massa till skogsråvara har faktorn 3,3 använts utifrån [ett svar](#) på webbplatsen SkogSverige. Brukets produktion effektiviseras hela tiden och 2018 varslade Holmen [150 anställda](#) vid Iggesund Paperboard, samtidigt som en ökning av produktionskapaciteten med 100 000 ton aviserades.

I en studentuppsats från 2012 uppges sågverkets råvarubehov vara 700 000 kubikmeter (fub) per år, vilket motsvarar 840 000 skogskubikmeter. De senaste åren har Holmen investerat stora belopp i en [mer effektiv produktion](#), med syftet att säkra befintliga arbetstillfällen. Därför kan sågverkets behov av timmer ha ökat sedan 2012, men utan att fler jobb har skapats. Fördelning av skogsråvara mellan sågverk och massafabrik kan göras på ett annat vis. En högre andel sågat timmer resulterar i färre lokala arbetstillfällen, men ger däremot Sveaskog en högre intäkt.

	Antal anställda	Behov av skogsråvara	Skogsråvara från Hornslandet	Andel i procent	Uppskattade årsarbeten
Iggesunds bruk:	800 ¹	1 386 000 m ³ ³	5 468 m ³	0,39 %	3,12
Iggesunds sågverk:	100 ²	840 000 m ³ ⁴	3 905 m ³	0,46 %	0,46
			Årsarbeten i Hudiksvall:		3,58

Källor och kommentarer:

1. "[Iggesund Paperboards kartongbruk](#) är en av världens mest avancerade, fullt integrerade massa- och kartongfabriker... Det präglas av en stolthet och engagemang, och idag jobbar runt 800 personer med en gemensam strävan att tillsammans förädla råvaran till förnybara förpackningar i världsklass."
2. "[Iggesunds sågverk](#) är ett innovativt och effektivt sågverk, som producerar snickerivirke av kvalitetsråvaran Hälsingefura... På sågverket jobbar runt 100 personer med att förädla råvaran till trävaror som används till interiörer som möbler, fönster, dörrar, trappor och golv för klimatsmart byggande."
3. Iggesund Paperboards kartongbruk tillverkar [flerskiktsparkong](#) gjord av blekt kemisk massa (sulfat). Den färskfiberbaserade massan tillverkas av barr- och lövträd. Enligt en rapport från IVL Svenska Miljöinstitutet [Råvaruströmmar från skogen - tillgång och samband](#) användes under 2012 - 36 miljoner m³ skogsråvara för att tillverka ungefär 7,6 miljoner ton sulfatmassa, vilket ger en faktor på 4,7 mellan kubikmeter skog och ton pappersmassa. Denna siffra indikerar att behovet av skogsråvara vid bruket kan vara högre än vad som anges i tabellen ovan.
4. För Iggesunds sågverk har ett studentarbete [Timmerlängder till Iggesunds sågverk](#) från 2012 använts. På sidan 7 finns följande information.
"Iggesunds sågverk är en del av Holmen-koncernen och affärsområdet Holmen timber. Det är ett renodlat fursågverk och Holmen skog, som är ett systerbolag till Holmen timber, är sågverkets enda leverantör av timmer. Sågverket producerar idag drygt 300 000 m³ sv/år och har ett råvarubehov på nästan 700 000 m³ fub/år. Det finns idag planer på att utöka kapaciteten och gå mot en årlig produktion på 550 000 m³ sv/år (Lillsebbas, 2011)."

Bearbetning:

Per Jiborn Naturlig Reslust Sverige AB

Västervik den 25 januari 2021